

درگاه

اون بش کونده بر نشر اولنور علم و صنعت مجموعه سی

ایکینچی سنه: اوچینچی جلد

نومرو : ۳۳

۲۰ آغستوس ۳۳۸

منظومه:

اوقان و جندَن

۲-

موسانك عصاسنى؟ سويله؟ سايانك مهرى؟
سويله؟ سه ميراميسك باغچه لرى؟ سويله؟ اسكندرك
آينه سنى؟ چك جاني؟ قيصرك نام وشانى؟
قارونك خزى لرى؟ سويله، سويله!
— ايسته، بكا جانان ورك!

جانان كه موسانك عصاسندن داهامه جزلدر،
سايانك مهرندن داهامه كليلدر، جانان كه سه ميراميسك
باغچه لرندن داهامه فرخزادر، سويله؟ اسكندرك
آينه سندن داهامه شيلدر، آغرى، چك جانمندن داهامه
مسكردر، صاچلى وساچلى رنكى قيصرك نام
وشاشندن، قارونك خزى لرندن داهامه محتمم وداها
كوز قاشدريجى در. ايسته، بكا جانان ورك!
اونىز موسانك عصاسنى نيلىم؟ مادامكه يار
كچمه چك، دكزلرده يولار آچشم نيه يارار؟ مادامكه
يار اجميه چك قايلردن سولر چقاروشم نيه يارار؟

سايانك مهرى نيلىم؟ هواده اوچان قوشدن،
برده سوروش زاحفه قدر اسره رام اولان پوتون
مخوقات اچمده يالكر اووامى در، مادامكه ديكلميه چك،
مهرى هانكى زمانك آتته باسه چم؟ مادامكه
اونىز هر بر بكا زندان در، سه ميراميسك باغچه لرى
اولش، نيونك سايلى اولش، بو آواره كوكل،
هانكى كنده قرار قيلار؟ بو يانان باش هانكى سرمرده
سرنك بولور؟ هيچ برى اونك بر بارماغنه دكشم.
اسكندرك آينه سندن اونك قاش چايشنى ووداق
بو كوشنى كورميه چكسم، چك جانمندن اونك قوشندن
برشه دوغايه چكسم، قيصرك نام وشانى بنده اوكا
مالك اولدئم زمانكى غرورى اويايديرمايه چكسم؟
قارونك خزى لرى اچمده، زهر ديك اوونك كوزلىرى،
دييار بكا اونك صاچلىرى، ايجيل بكا اونك ديشلىرى
وسدق بكا اونك طرنازلىرى خاطر لاته چكسم، نيلىم؟
آه، نيلىم؟

هيسى سرك اولسون، هيسى سرك اولسون!
بكا جانان ورك... دولرك اوك شوكتلىسى اودكلى؟
دارادن قيصره قدر، كيم اوله بر سلطنته مالك
اولدى؟ ويل اوني كورمىنلر، ويل اوني بيلمىنلر!...
اونى كورمىنلر، اوني بيلمىنلر دنيايه نيه كدبلر؟
نه باقى ايجين؟ ونه بگله پورلر؟ آي بارا سنى كورمىنلر،
بن كورمىورم؟ سنى بيلمىنلر بن بيلمىورم؟ هنوز
دوغان چو جوقدن، اولوم دوشكته اوزامش اختياره
قدر پوتون انسانلرك كوزنده هپ سنك عكسكى
آرايورم. بكا اوله كلور كه پوتون كوزلر، سنى
كورمك وپوتون كوكلر سنى سه ومك ايجين خلق
ايدلشدر. خانك سنى سن دكيسك؟ پوزيك سندن
برى هر كون شرقدن غربه كيدن بويلا بزلر هپ سنك
بو اكه روان دكيدرلر؟ پوزيك سندن برى آي
هپ سنك ايجين، كوش هپ سنك ايجين چقه بورى؟
بن روح ناخلاقن ملايه قدر پوزيك سندن برى
هپ سنى آرايورم ايدى؟ يعقوب قبرى

كولده كيجر

۷ *

آجى برسسن ايكلور قارشى درينك كرده!
بو بنم كولده كى آسلاشيدلر ايان درده
قاردهش اولان يوراسىز بر قوشك اينكلىسى...

ديكلورم سيلرك كوزلر مده كى سيسى...
كوكره دور... آيدىنان دور... قراكان دور... سولر دور...
قوش ايكلور دور... سس سرك ايكلور دور... كول ايكلور دور...
هر شينده بر اينكلى: روز كارلرك سسندن،
ياواش ياواش سولويان كچمه نك نفسندن...

لكن پوتون بولردن فضله ايكلره بن كيم؟
ينه سسك، آه ينه سسك، كيمسه سز قلم!
بر آرزو كرافوش صوصدى، هر شى تسلى بولدى،
دمينك اينكلر اضطرار دن قورتولدى!
لكن حالا درينده تيره بور دودلى برسسن...
هر كس، كندى دردنده، آي قلب شكافى كس!

على محمد

[۶] اولكى آتق پارچه درگاهك يديجى نورموسندور.

بدايه قوشق و آجىق هواده چاليشق كى محمى
بر قابل بلرديكنه نظراً «حيانه و ماينه دوغرو»
كيتمك رسمنك استقبالى اوله جقدر. پوتون آراسنده
شرف، صديق، صائم، قدرى، محى الدين شافى،
مدحت افنديلر بر اسلوب صاحبي اولاييله چك بر
استعداد مؤدبه بولر. هله شرف افندى استانبولك
كونش و كولك لرينه نه موفيتلى باصقيلر پايور...
محى الدين شافى افندى چوق كوزل حس ايدىور
وايتدرييور. «وزر خاندن چقاركن» اثرى
انساني سويندريه چك بر موفيتدر. قدرى افنديك
«مودده دكر حامى» عادتاً نفس ابدن و كوزل مرمى
بيقايان بر اثر.

نوزاد خام پورتره ليله بزه متناسب و دواغون
وجودلرك كوزللكنى دوكلك ايسيندور و موفقه
اولور.

كزين خام چوق تر فنده براستعداد ايله آجان ايلك
بهار چيچكلرينه بگزييور. فريجه لرى، خطلىرى
وانخاب اينديكى موضوع ليله حياى ساده لكده بوليور.
بك اركن آجان بو بهار محصولى خصوصى بر شفقت
واعتنابه لاقدر.

سركيده داهامه قراچ شايان دقت سها وارسه ده
بو صنعتكارلرى ماضيلردن تعقيب ايدمديكم ايجون
كنديلردن بحث ايتكه بر جسارت ايدمدم. بوزوات
حفسنده كى حرمت و تقدير لرى اينكچى بر فرصته
تثيت ايدميه چكلى ايدمدم. الحاصل بر مئنده شعورلى
ونفوذلى بر دنك اوياندينه اك بارز مثال رسنه
انكشافى در كه همه حال علمى انباهه ووايزدر ديه بيلير.

دارالفنون و روحيات معامى

مصطفى شگيب

حياى آسلايه بيلامك ايجون حلدسه مراجعت ايدر.
عقل آنجى كوروله بيلان شيلره ايتانير. حدس ايسه
كوزله هنوز كورورله بن اولوش و دكيشلىرى سزهر.
چونكه او حياتك شعورلشمش برسه نيائيسيدر.
حيات ايله همجال اولاييله چك استعداد عقليه دكل
حلدسه در. ايسته بولسنى انقلابك نتيجه سى اولارق
پوتون صنايع نفيسه ده اولدنى كى رسنده ده سكون
برينه حركتى، عقل برينه حدسى غلبه ايتدرييرمك
يكى رساملرك دامامله سى اولدى. حق بو بمرانه
كچن سنه چالاي ابراهيم بك موطولمى. فقط نه چاره كه
يكى فلسفه رسندن زياده ادبيات و بالخاصه موسيقى ايجون
الهامكاردر. رسم، تمامامادى ثقل، ضوتون برواسطه
اولان رنگار و عيني زمانده حركتى سكونه قلب ايدن
كوزلره چاليشمه مجبور اولدندن رسامك حدسى نه قادر
فوتلى اولورسه اولسون سكونى حركته، آقبشى
دوروشه غلبه ايتدريه بيله چك برحاله دكلدر. فضله
اولارق مكان ايله ده مفيد اولاسى رساملى چيله بر ته جق
بر مانده در. پوردمه چاره ساز اولاق اوزره «فوتوريزم»
و «كوبيزم» موطولمى بول ايسه آنجى سينه مادن
چوق كرى حركت تقليدلى تايمين ايدم بيلير. مثلاً
فوتوريزمى بايدنى كى بر آنك قوشدينى كوسترمك
ايجون نالارينك فاصله لى رساملى تكرر ايتك هيچ ده
حركت صايلماز. چونكه فاصله لى، منتظم نقطه لره
حركت دكل آنجى بر قاچ ناييه لك حركت وهمى
تايمين اوله بيلير كه بوچك كدن صوكر قالاچ اولان
نه سكوز و ثابتييدر. روحى حركتله كلنجه بو بر تابوده
كوستريه مديكى كى تابو سهر بيله ده تايمين ايديله سز.
بكا قايلىر رساملر روحكروماتى ادبياته برقه ايدرلر.
رسمك حقي ساحة موفيتى استانت نه باقلايشلر درده.
پورده لك نادر بر وضع موطور، اك فرارى و بردها
كوروله ميه چك بر آن روحى و باطبيعى به كوزل بر باصقين
بايه بيلدورلرم؟ ايسته موفيت بوراده در. تمام ايتلى كه
هر صنعتك كوزلك ساحة سى آيريدر. اعضاضك تقسيم
عملى ناصيل كنى دكلسه صنايع نفيسه تقسافى ده
بوله در. هر صنعتك ساحة شائنده فتح اينديكى بر
كوزلك اقبلى وارددر. بز هر صنعتدن آنجى كندى
اقلينك چيچكلرينى ايسته ملى بز. طوبا آغايى جنده،
زافوم چيچكى ده جهنده تماشا ايديلير. مع مافيه يكى
رساملرك بسط نظر ايلره غريب كان بو آنشلى و بوكسك
جرا نلردن شكابت ايتك ايسته ديكم آسلاشيدلر. سنى
بالمكس تقدير ايدىورم كه مكمليت و ابداعيك مفكوره.
سنك فداكار بر پروانه سى اولان روح صنعت
آنجى بيله فداكار قوربانلره وسع و طافتنك
حدودلرى بولاجقدر.

*

شو قيصه مطالعات فلسفى جريانلره صنايع نفيسه
آراسنده كى سنى مناسبى كوستريه نظراً رساملر سرك
يالكر تشكيلى و عمارسه ايله اكفنا اجمه بول فلسفى
حرثلى عيني اهل ايتملىرى كالارى ايجون ضروريدر.
اوكرده نسلك استنادلى اولاق كنج
رساملره كلنجه بولرك هان پوتون اثرلرله محلى و مى